

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XVI. Probatur sacrificiu[m] propriè dictu[m] ex ritu altariu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

non eadem ratione displicet nomen Sacramenti? neq; enim, credo, locum ostendent in diuinis literis vbi Cœna Domini Sacramentum nominetur. Quid est ergo quod Kemnitius loquitur, cum ait: *Hæc consideratio de nœuis quorundam Veterum ostendit, quare malimus Cœnam Dominicam Sacramentum potius, quam sacrificium appellari. Primò enim Scriptura, qua omnium rectissimas, & commodissimas appellationes potest rebus ipsis tribuere, nullibi Cœnam Dominicam vocat sacrificium?*

ADDE, quod Scriptura disertis verbis Cœnam Domini vocat sacrificium apud Isaiam, & Malachiam, vt supra ostendimus: apud Paulum autem tam apertè confert Cœnam Domini cum sacrificiis Hebræorum, & Gentilium, vt planè si cæcus, qui non videt eam ex Pauli sententia sacrificium esse.

CAPVT XVI.

Probatur sacrificium propriè dictum ex ritu altarium.

ALTERVM caput, vnde cognosci potest sententia veterum Patrum, sumitur ex ritu altarium erigendorum ad huius sacrificij celebrationem. Nam altaria non consueuissent erigi nisi ad sacrificia propriè dicta, aduersarij non negant: nam ideò Calvinus libro 4. Institut. cap. 18. §. 12. ita loquitur de differentia Sacramenti Eucharistia, & sacrificij propriè dicti: *Mensas, inquit, nobis dedit, in qua epulemur, non altare super quod offeratur Victimæ.* Et Petrus Martyr in lib. contra Gardinerum, par. 3. in responsione ad obiectum 16. pag. 710. scribit, nullum esse debere altare in Ecclesia. Et denique non alia causa est, cur hoc tempore aduersarij altaria vbique demoliantur, & pro altaribus mensas conuiuiales substituunt, nisi quod intelligant altaria signa esse euidentissima sacrificij propriè dicti. Adde quæ supra diximus, cap. 2. vbi ex Scriptura, & Patribus, & ex ipso vocabulo Hebræo, Græco, & Latino id ipsum ostendimus. Quare si veteres Patres ad Eucharistiam celebrandam altaria semper habuisse demonstrare poterimus, demonstratum simul erit, Eucharistiam ex eorum sententia sacrificium esse verè, ac propriè dictum.

Ac primùm in Canonibus Apostolorum 3. & 4. appetat
 mentio altaris ad Eucharistiam offerendam erecti. DIONI-
 SIVS quoq; cap. 3. Ecclesiasticæ hierarchiæ, altaris memina-
 TERTULLIANVS lib. de Pœnitentia, inter alia signa huma-
 litatis pœnitentium, numerat, presbyteris aduolui, articulo
 aggeniculari. CYPRIANVS lib. I. epist. 9. iuber, vt non offer-
 tur sacrificium pro quodam Christiano defuncto, qui re-
 querat presbyterum rerum temporalium procuratorem, &
 causam reddit, quia non est dignus vt pro illo sacrificetur,
 qui sacerdotem Dei ab altari abstraxit. EUSEBIVS lib. 10.
 monstr. Euangel. cap. 6. multa dicit de altari Ecclesiæ. OR-
 TVS Mileuitanus lib. 6. contra Parmenianum: *Quid est, in-
 quit, tam sacrilegum, quam altaria Dei, in quibus aliquando,
 & vos obtulistis, frangere?* Et ibidem altare esse dicitur
 dem corporis Christi. AMBROSIVS lib. 5. epist. 33. *Certamen,
 inquit, milites nunciare, & irruentes in altaria osculo pacis
 significare.* S. ANTONIVS, vt in eius vita scribit Athanasius,
 cum præuidit futuram hæresim Arianam, videre sibi ritus
 feroces quosdam mulos calcibus euerentes Christi altaria.
 Gregorius NAZIANZENSIS oratione in Gorgoniam, les-
 bit eam ad altare procubuisse, & inuocasse illum, qui sæpe
 altare coli solet. Gregorius NYSSENSIS in lib. de Baptismo di-
 cit, altare esse lapidem natura sua, sed consecratione fieri sac-
 ctum, &c. CHRYSOSTOMVS hom. 53. ad populum: *Si quis
 inquit, Vellet hoc altare subruere, nonne illum lapidibus ru-
 rueretur?* Et hom. 20. in posteriorem ad Cor. Tu, inquit, altare
 honoras quod accipit corpus Christi. Hieronymus in lib. con-
 tra Vigilantium. Augustinus lib. 8. de ciuit. Dei, cap. vlt. & lib.
 22. cap. 8. & alij Patres, & etiam antiqua Concilia, frequen-
 timè altarium meminerunt.

SED fortè obiiciet aliquis MINVTIVM Felicem, qui in
 Dialogo, qui inscribitur, Octavius, inducit Cæcilium Echni-
 cum ita loquentem cum Octauiò Christiano: *Cur nullas aras
 habent (Christiani) nulla templa, nulla simulachra?*

SED facilis est solutio; nam Christiani illis temporibus de-
 plici de causa diligentissimè cauebant; ne vlli Echnici inre-
 essent sacris nostris. PRIMVM, quia non erant idonei ad tan-
 ta mysteria intuenda. DEINDE, ob metum persecutorum,
 propter quam causam etiam frequenter in cryptis, & cauet-
 nis, vel certè in priuatis domibus furtim rem diuinam facere

cogebantur: quare vulgò existimabantur Christiani planè
athèi; quod nullis Diis palàm sacrificare cernerentur. Cete-
rùm non solùm tempore Minutij Felicis, sed etiam mul-
tò antè habuisse Christianos altaria, perspicuum est ex locis
citatis Tertulliani, Dionysij, & Clementis, qui sunt omnes
Minutio antiquiores, & ex Cypriano, qui fuit æqualis Mi-
nutij.

CAPVT XVII.

Idem probatur ex nomine Sacerdotis.

TERTIVM caput sumitur ex vocabulo, SACER-
DOS. Fatentur enim Calvinus, & Martyr loco su-
prà notato, sacerdotes propriè ordinari ad sacri-
ficium; & idèò contendunt non dedisse Christum
Ecclesiæ sacerdotes, sed ministros tantùm verbi, & Sacramen-
torum.

Porrò veteres Patres adèò frequenter hac voce vtuntur, vt
coactus sit Kemnitijs confiteri in 2. par. Examinis, pag. 1140.
vbi de Sacramento Ordinis disputat, inualuisse apud veteres
vsum, vocandi ministros Ecclesiæ sacerdotes, & eorum mini-
sterium sacerdotium, licet in Scriptura Testamenti noui,
eiusmodi vocabulum in hac significatione non inueniatur:
quod quidem verissimum est. Nam non solùm Augustinus
lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 10. & Chrysostronus in libris sex de
sacerdotio, quos Kemnitijs citat, & omnes posteriores pas-
sim vtuntur hac voce, sed etiam his antiquiores, vt GAVDEN-
TIVS tract. 2. de Exodo: *Dominus, inquit, discipulis fidelibus
mandat, quos primos Ecclesia sua constituit sacerdotes, vt in-
desinenter ista vita aeterna mysteria exercerent, qua necesse
est à cunctis sacerdotibus per singulas totius orbis Ecclesias ce-
lebrari.* Item Hieronymus in Dialoگو contra Luciferianos
prope finem. Ambrosius in Psal. 38. Eusebius lib. 5. demonstr.
Euangel. cap. 3. Cyprianus in singulis fermè epistolis. Tertul-
lianus de præscriptione, & de uelands virginibus. Dionysius
cap. 1. 3. & 5. Eceles. hierar. & alij omnes hac voce vtuntur. Et
quod amplius est, ipsum S. Ioannem Apostolum sacerdotio
functum, & laminam Pötificalem gestasse scribit Polycrates
apud Eusebium libro quinto historia, capite vicesimoter-
tio.

Xxx 3 Neque